

Előfizetési árak:

Félsz. évre . . .	6 frt — kr.
Efélvre	3 > — >
Negyedévre	1 > 50 >
Egy óra	— > 50 >
Egyes szám ára	8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.

(Nádossy-féle ház)

hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó fölszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kéziratok vissza nem adatnak

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl.

Egyes számok kaphatók:

Weidinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér), Köszl János (fő-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben.

Az új főkapitány.

(H) Az idegenben elhunyt s idegen földön pihenő Lechner Gyula főkapitány helyébe a főispán Vaszary Gyula alkaptányt nevezte ki, aki a volt rendőrfőnököt életében is sokszor helyettesítette, s ennek halála után is őt rendelte ki a főispán helyettes főkapitánnyul.

Az ilyen személyi ügyek mindig fölidéznek a társaságokban a diskussziókat, melyeknek tenorja rendesen vagy a rokonvagy az ellenszenv; a tárgyilagosságot ritka dolog az ilyen kaszinói kanapé-tárgyalásoknál. A Vaszary kinevezése se kerülhetett el a feketekávékritikát, s nagyban folyik még ma is a dicsérő szó pro és a szapulás kontra.

Aki az „anyagot” nézi, — hogy katonai műszóval éljünk, — azt az „anyagot” tudniillik, amelyből ez a pro és kontra itélkező sereg összesége áll, az mosolyogva vonja le a konzekvenciát. Nagyon jó főkapitányt kaphattunk, mert — nagyon szapulják. S ez a következtetés kérelhetetlenül helyes minden látszólagos ellentmondása mellett is.

Mi nem tartozunk Vaszary imádói közé, eddigi működéséből a jót külön tudjuk választani a téves cselekedetektől; ezután működése elé se nézünk naivan vérmes reményekkel. Annyit tett eddig, amennyit tudott, s annyit fog ezentúl is tenni, amennyit tudni fog. Ezt Vaszary kötelességtudásából optimizmus nélkül következtethetjük. S ha ezt megteszi, úgy benne csakugyan

jó főkapitányt nyertünk. Mert az adott viszonyokat soha se szabad eltévesztenünk a szemünk előtt s nem szabad — magunkat ideális állapotok közé képzelve — a közhivatalnokoknak is ideálját kívánnunk.

A rendőrfőnök állása kétségen kívül a lehető legfontosabb pozíció, amelynek betöltéséhez nagy intelligenciát, éleslátást, gyors ítélőtehetséget, az intézmény minden legapróbb részleteinek kellő ismeretét, kifejlett kriminális tehetséget, szervezőképességet és sok mindent követelünk attól, aki azon a pozíción helyet akar foglalni. De aki mindez erényeket és tehetségeket egyesíti magában, az — nem jön rendőrkaptánynak Pécsre.

A mi viszonyaink közé tehát Vaszary bele fog illeni mint főnöke a rendőrségnek; bele illenek ő más, rendezettebb s jobb viszonyok közé is, megfelelne ő egyéb, követelményeknek is, — de arról ő nem tehet, hogy nálunk nincsenek rendezettebb és jobb viszonyok.

Nálunk a rendőrintézmény még gyermekkorát éli. Kevéssel ezelőtt még hajdu intézmény volt, s féllábbal még most is a régi nyomokat tapossa. Az átmeneti időszaknál pedig nincs terhesebb, a belepazarolt munkánál nincs háladatlanabb. Aki a mi rendőrségünket olyan nivóra akarja emelni, milyen több velünk egyszabásu városban látható, annak nem csupán a rendőrállománnyal, nemcsak a közönséggel kell bajlódnia, hanem folytonos harcban kell állania a rendőrintézményt mostohán támogató egyéb közigazgatási faktorokkal

is. A megboldogult főkapitányunk simán igyekezett e hrczot keresztül vinni, nem is ért vele cél: a rendőrség nagyon kevéssel haladt előbbre; az új főkapitány egyénisége ezt a simaságot nem szívesen kultiválja: tehát szintén nem fog célzani.

Fődolog tehát, hogy a közigazgatás többi faktorai értsenek egyet a rendőrfőnökkel; javaslatát szivleljék meg, amit nem igen tettek meg az elhunytal, ki gyakran fakadt panaszos hangra e mostoha elbánás miatt.

De kell még valami ahhoz, hogy a rendőrség intézménye a hivatalos faktorok minden jóakarata és fáradozása mellett is elérje a kellő sikert. S ez a kellék a közönségben keresendő.

A közönség — no meg a sajtó is, bár ez utóbbi lassan kezd föltagyni eddigi manírjával — mindenért a rendőrséget okolja, szidja mint a bokrot s a rendőrt illető czimezésekben épen nem válogatós. Nagyon köznapivá vált már az a mondás, hogy a rendőrség közegei otromba fatuskók, műveletlen, tanulatlan elemekből állnak. Hát az igaz, hogy csupa miniszterekkel igen szép rendet lehetne csinálni — talán; de csak talán, mert hiszen akárhányszor a csupa jogvégzett, intelligens egyének rosszabbul tartották fönn a rendet, melynek gondja esetleg rájuk volt bízva, mint akármilyen túskegypádi bakter, sőt egyenesen ők csinálták a legnagyobb rendtelenséget, okoztak brutalitást akkor, mikor ilyet okozni a közönségnek esze ágában

A „Pécsi Figyelő” tárczája.

Rezervista-élet.

„Be kő rukkóni . . .”

A rezervista már el is felejtette, hogy valaha katona volt, mikor egy szép reggelen, amidőn a nap kalendáriumi pontossággal kelt föl, piros czédulát hoznak neki. A tetejére rá van nyomva, hogy behívójegy, ez alatt ott van teljes katonai titulusa, az alatt, hogy hova kell bevonulnia, az alatt, hogy hány napra, ez alatt pedig hosszu, apróbetűs litánia magyar és német betűkkel. Mindenféle hasznos tudnivalók ezek. Például, hogy a behívott férfiú el ne mulasztja magával vinni a Vorschriftot.

A Vorschrift tulajdonképen előírás, az előírás pedig könyv, azonban az ezred saját külön házi nyelvén a Vorschrift egy csomó kefé, törülörongyot, nyakkravaló-vásznat, tüt, czérnát, köpönyeg-, blouz-, örömlajbi-gombot s határozott számú bakancsszeget, sósbadogot, ivóbádogot, gyűszűt, a mindenkifölött érdemes gombpuczolót s egyéb ilyen kurta iparczikket jelent. Mikor a standbeli férfiú haza megy szabadságra, mind-

eme vagy on, amelyek segélyével tartotta addig fényes rendben magát, öntulajdonává válik azon kikötéssel, hogy az egész készségeit rakja el otthon szépen egy csomóban s ha a haza üdve úgy akarja, hogy újra gombokat kelljen pucolni, akasztja le a zsákot a szegről s menjen ahova hívják.

Hja igen. A szabadságolás boldog idejében azonban e derék kefék, amelyek annyiszor fejtették ki összes fényesítő tehetségüket egy-egy generális elé vitt csizma szárán, eldobálatnak, elajándékozatnak vagy pedig a szabadságolási örömnapp költségeinek a fedezésére önkéntes árverés nyitattik belőlük. Akár inde, akár unde: a végeredmény az, hogy Vorschrift nincs s így azon, nem okvetlenül kellemes tudatban vár a bevonulás napjára a férfiú, hogy ime, még be sem rukkolt, de ok a büntetésre már van.

Azután elkövetkezik a bevonulás napja. A rezervista elbucszkodik otthon, mintha bizonyos halálba menne s igen szomorú arczzal igyekszik minél több pénzbeli minémütséget szerezni össze a tizenhárom napokra. És számolás történik rögtön arra nézve, hogy hány nap van még hátra. Mert ámbátor a tizenhárom napból csak a legelső kezdődött még meg, annak is alig egy-két órája, de már nem maradt több tizenegy

napnál, mert a berukkolás napja nem számos, valamint az utolsó, amikor haza vonul az öreg vendég, az sem számos.

Lehet és szokás ezt fűzni még tovább. Mert ime tizenegy nap van szolgálni való, de annak fele éjszaka, marad hát hat és fél. Fél nap nem számos, marad hat. A hatban bizonyosan van egy vasárnap, meg egy ünnep, marad négy. Abból egy napot valahogy „eltakar” a vén csatár, marad három. Ugy lehet, egy nap maródi, egy nap áristom: marad egy. No imhol, micsoda gyönyörűség a katonaelet. Még el se kezdődött a tizenhárom nap már is csak egy maradt.

A behívó napján aztán sűrű tömegekben omlik be a kaszárnya kapuján a lezorbista. Némelyik már belebujt az ekstra mondarba, a másik civilizált. A sok tél-tul dängovázó, lehajtott fejű, görhédh hátu emberben nem lehet megismerni az egykor haptákos, feszes magyar bakát, a Nánicscsabitót. Pusztai emberek hosszu, bozontos hajjal, az állukon két hetes sörtével, kurta pipa az agyarukon, ósidők óta szolgáló szinevesztett kalap a fejükbe nyomva, az egykor tiszta, vidám, fiatal arczra barázdákat hozott az élet, a családapa gondja, az adó, az árenda s egyéb ilyen földi ingyen mulatság.

sem volt. De azért az ilyen „művelt elemek” kritizálják a rendőrséget és gúnyolják lépten-nyomon, nem feledvén ki ilyenkor a rendőrség főnökét sem a szépséges czimezésekből. S hogy milyen művelt elem az a rendőrséget szidalmazó közönség, megmutatta azzal is, mikor egy már megszűnt helyi élczlap egyik tréfás alakjának mondásaiban nem a humoros kiszóllásokat, nem a minden czélzat nélkül megírt agyafurtságot, paraszt-bonmotkat olvasta, hanem szánt szándékkal kihagyott fegyvert keresett azokban a rendőrintézmény, s annak minden egyes embere ellen. Úgy, hogy az apró bolondériák írója boszankodással látva, hogy félreértik, föl hagyott e tréfás alak további szafos mondásaival. No de hát itt nagy a műveltség, s csak a rendőrök a műveletlen vadak.

Hogy a rendőr jól végezhesse a dolgát s hivatásának megfelelhessen, kell, hogy a közönség tisztelje a törvényt s azt a közeget, mely ennek érvényt szerez. A rendőri hatalom ellen való erőszak s a rendőrközeg megsértése címén sűrűen indított bünperek s végrehajtott ítéletek nemileg megcsappantották már a rendőrt inzultálni szeretők ebbeli kedvét. De azért még ma sem vagyunk sokkal előbbre e tekintetben.

A rendőrség maga tudva kötelességét — ildomosan bár — követelje meg a tiszteletet, mint a törvény őrének és végrehajtójának megadandót; a főkapitány pedig a fejét legmagasabban hordozó úrral szemben is szerezzen elégtételt a maga közegeinek, ha hivatalukban sértést voltak kénytelenek eltűrni. A közönség viszont ne ellenséget, hanem személyi és vagyoni biztonságának őreit és védőjét lássa a rendőrből; becsülje meg e terhes szolgálatot teljesítő embereket s adja meg neki a kellő tiszteletet. Vegyen példát a londoni közönségtől. Ott ezer és ezer ember egyetlen policeman keze intése szerint megy vagy áll meg, s míg ő a gyakran életveszélyes tolongás közepében nem int a pálczájával, addig ott meg nem mocczan egyetlen lélek sem, legyen az egyszerű polgár, főuraság, a nép fia vagy maga a velszi herczeg. Angliában van rend, mert

ott tisztelik a törvényt, s ott respektusa van az utolsó közrendőrnek is, pedig azok sem végzett jogászok, hanem épp úgy katonasort viselt emberek, mint a mieink.

Az új főkapitányt tehát hiába szapulják egyfelül s hiába várnak tőle sokat másfelül. Akik csak hibákat sorolnak föl, nincs igazuk a multra és jelenre nézve, akik nagyon dicsérik és sokat várnak, nincs igazuk a jövőre nézve. Mert nem tőle kell sokat várnunk, hanem a mi okoskodásunk szerint ő várhatna nagyon sokat etől a várostól, ha ez azt akarja, hogy jó rendőrsége legyen.

A házassági jogról szóló törvényjavaslatot a kormány az őszi ülészak folyamán fogja benyújtani. Ezt követi rövid idő múlva a házassági ügyekben való eljárásról szóló törvényjavaslat előterjesztése. A házassági per jog ugyanis, ezen eljárás sajátosságos jellegénél fogva nem az általános polgári perrendtartásban, hanem külön törvény által lesz szabályozva, mely a házassági anyagi jog szerves kiegészítő részét fogja képezni. A képviselőház igazságügyi bizottsága ekként az őszi ülészak folyamán bőven el lesz látva munkával. A bizottság munkarendjét illetőleg az a terv, hogy mindenekelőtt a büntetőtörvénykönyv módosításáról szóló novellát tárgyalja a bizottság; s ezt valószínűleg a büntető eljárásra vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása fogja követni. E törvényjavaslatot az igazságügyi kormány az őszi ülések megnyitása után terjeszti elő. Ha ehhez hozzáveszük a bírói fegyelmi eljárásról szóló javaslatot, mely az előkészítő eljárás stádiumain keresztülment s az őszi ülészakban szintén a parlament elé kerül, a képviselőház elfoglaltabb bizottsága az igazságügyi lesz, mely legéletbevágóbb igazságügyi alkotások egész tömegével lesz hivatva foglalkozni.

Hirek.

— **(A hadügyminiszter meghalt.)** Bauer Ferdinánd br. közshadügyminiszter szombaton este meghalt agyszélhűdés következtében. Nem soká viselte Bylandt-Rheidt örökét. 1888 óta volt hadügyminisztere a közös minisztériumnak. De e rövid néhány év is elég volt arra, hogy a hadügyi követelések dolgában túltegyen még elődjén is. A Mannlicher fegyvereknek nagy és kis kaliberűvé való folytonos átalakítása, majd meg a füsttelen löporra való alkalmassá tévése, ami megint átalakítást és megint sok pénzt kívánt, az örökös próbálgatások mindenféle folszerelési találmányokkal, —

Az arczok elváltoznak, alig lehet rájuk ismerni. Akiket öt év előtt fiatal legénynek ismert az ember, mikor velük együtt mászkált a montenegrinus határhegyeken s szintén velük gurult olykor a hegyoldalokról lefelé némi változatosság okáért, most vénhedt emberek, komótos, lassu mozdulatokkal.

Azonban azért van öröm. A közös szenedés mindenféle civiliz-barátságánál jobban egymáshoz köti a sziveket s a gyakorlatra bevonult elegáns úr meg a bocs-koros tanyai béres olyan szívélyesen üdvözlök egymást, mint császártalálkozásakor szokás.

— Nini, az őrmester úr Kajter! De möghizott a pofaszijja!

Szinte századok, szakaszok, barátságok (a Kameradschaftnak ez hivatalosan magyarra fordított neve) szerint verődik össze a kaszárnya udvaron a vendég, amint várja, hogy sor szerint az orvos elé hívják. Érdekes elnézni, ha az otthon hagyott család, talán egy beteg asszony ágynak esett gyermek gondját lassankint, szinte percről-percpre mint simítja le a régi czimboraság támadó vidámsága s a vén rezervista mint alakul át azzá, ami a baka: fegyverrel a kezében ember, a nélkül játékos gyerek. Nyolczvan-nyolcz, hat, négy és hárombeli sorozási évfolya-

muak vannak behiva, némelyiknek otthon már féltuczat gyerek kapaszkodik a nadrágjába s a vállaira egy nagy család fönntartása nehezül: itt azonban nagyhamar a régi gyerek lesz megint, aki elhanczurozik ép oly vén számár komájával az udvaron s úgy megkergetik egymást, hogy, ha komandószóval parancsolt laufsrittben kívánának tőle annyit, kidőlne bizonyosan.

Zaj, vidámság veszi lassacsán körül az eleinte csöndes, hangtalan tömeget. A kantine tele van, a komák örülnek a viszontlátásnak és nyelik az italt kegyetlenül.

— Hogy áll kend, koma?

— Éhun é!

— Hát igyék kend.

— No igön.

Azután átesnek az orvosi vizsgán és besztatnak a századokhoz. Kiosztják a fegyvert, a szinehagyott, ócska mundért, amelyik annyira foltos, megszakadozott, hogy szinte gyönyörűség abba belebujni a rezervistának. Mert úgy szép a rezolbista, ha rongyos. Ez megint privát gyönyörűség a mivel megkülönbözteti magát a „vén harcász” a jó ruhában járó „standbeli subától.” Pokoli jelenetek vannak itt, amint az öles ember bele akar bujni a fiának való nadrágba s a nagy öröklődésben a térdén dugja ki a lábafejét. Az

ezek mind az ő idejébe estek. Pénzt tudott kérni a magyaroktól, de adni nem adott semmit a magyaroknak, sőt még a törvény szerint megillető és szónakat is v i v m á n y k é n t (?) kellett Tisza Kálmánnak tőle hazahoznia. Magyar katonai akadémiairól — azt mondta csak nemrég a delegátusoknak — szó se lehet addig, míg ő hadügyminiszter. Most már nem az, — de azért mi még se kapunk magyar katonai akadémiát.

— **(Somlóné Vadnay Vilma asszony)** a vidék legjelesebb operett primadonnája kezdi meg pénteken vendégföllépteit szinkörökben. A kitünő művész föllépteire előre is fölhívjuk a közönség érdeklődését. Legjobb szerepeit fogja bemutatni, melyek közt első helyen áll a „F a n c h o n a s s z o n y l e á n y a”-beli Javotte melyben páratlanul áll. Az elmúlt télen Aradon, hol primadonna volt, gyönyörű éneke és művészi játéka miatt a „F a n c h o n a s s z o n y l e á n y a” kassza darab volt, több mint tizszer adták. S. Vadnai Vilma asszony a nyarat vendégszerepléssel tölti. A télen a m. kir. operaházban fog vendégszerepleni szerződötési czélból. A hol eddig föllépett, mindenütt nagy hatást keltett. Hiszszük, hogy nálunk is ugy lesz.

— **(Halálozás.)** Szalay Alajos volt kaposvári ügyvéd, lellei birtokos közelebb meghalt Buziáson. Szép vagyón fölött rendelkezett, melyből nagy alapítványokat is tett. — L o n c s á r Ferenz városi negyedmesmester július 25-én 81 éves korában szívszélhűdés következtében hirtelen elhunyt.

— **(A forgalom biztosítása a koleragyanús időben.)** Az ország egyes vidékein föllépett gyanus megbetegedések következtében több törvényhatóság a személy és áruforgalomra oly szigorú korlátozásokat léptetett életbe, hogy a belügyminiszter szükségesnek látta őket figyelmeztetni, hogy a forgalomkorlátozása tekintetében a túlzásoktól óvakodjanak, még pedig személyes és vagyoni felelősség terhe alatt. Azon esetben, ha valahol koleragyanus esetek fordulnának elő, a forgalmi korlátozások csak arra szorítkozhatnak, hogy a helységtől kifelé indulókat a csendőrök által megvizsgáltassák, hogy podgyászukban szennyes fehérneműt ki ne vigyenek. Benn a községben a gyanus házakat kell csupán elzárnai a falu egészséges lakossága elől, a házban levő családtagokat, kik az ápoláshoz nem szükségesek, eltávolítani.

— **(Kántorpróba.)** A pécsi zsidóhitközséget az ő volt kántora, Carniól, egyszerűen itt hagyta a feképnél s Amerikába ment, a new-yorki magyar izr. templom kántori állását elfoglalandó, melyre időközben pályázott. Az itteni izr. templomban megüresedett kántori állásra tehát kiírták a pályázatot s pénteken este és szombaton délelőtt már énekel is próbát egy jelentkező.

— **(A Mecsek-egyesület aldunai kirándulásának programja.)** Első

örömlajbi szük, alig lehet begombolni. Nagy öröklődéssel végre sikerül, azonban csak azon egyszerű ok miatt, mert hogy a háta végig kettéhasadt. Egyik nyakig esik a sapkába, a másiknak a feje tetején billeg.

Sok próbálkozás után kicserélődnek a ruhák s a vének kedvtelve néznek végig a „mondtam bolond né vödd rád” ruhán. Néhány túlkövér polgártársra, akik veterángenerálisi hasakat hoztak a köztárlatra, egyáltalán nem megy föl a mondur. Ezekre már majd úgy kell válogatni.

A kaszárnya-udvar dél felé üresre válik. Csak egy kis csapat marad ott, sápadt, beesett szemű, roskatag emberek, akiknek nehéz betegség sorvasztja a testét. Akik bejöttek, hogy megmutassák magukat az ezrednél, hogy nem képesek a fegyvergyakorlatra. Köhögve, szomorú csendben támaszkodnak a falhoz, a hova némi kis meleget csap a verőfény s ahogy végigszalad az udvaron a tavaszi szellő, fázósan borzongnak össze. Egy egynek aggodó feleség, arczán az urát szánó asszony félnék szomorúságával, kendőt, subát, szürt terítget a vállára.

A nagy csapat vidám, egészséges ember után ez a sápadt, beteg embercsomó: szomorú és bántó kép ott a napsütött sárga falak mellett.

T ö m ö r k é n y I s t v á n .

n a p. Indulás augusztus 20-án (vasárnap) reggel 5 óra 32 perczkor induló vonattal Mohács felé, érkezés Mohácsra 8 óra 8 perczkor; innen 9 órákor hajón Belgrád felé, ide érkezés este 10 óra 25 perczkor. Reggeli a mohácsi vasuti vendéglőben, ebéd, vacsora, meghálás a hajón. — **M á s o d i k n a p.** Reggel 5 órákor kiszállás a hajóból, elszállásolás; reggeli Belgrádban, séta a városban, nevezetességek megtekintése. Ebéd után kirándulás vasuton Topsisiderbe. Vacsora Belgrádban, meghálás a hajón. — **H a r m a d i k n a p.** Belgrádból indulás hajóval reggel 5 óra 30 perczkor Orsova felé. Érkezés Báziasra d. e. 10 óra 10 perczkor, innen vasuton Fehértemplomra, érkezés 12 óra 8 perczkor. Reggeli a hajón, ebéd s elszállásolás Fehértemplomban. Ebéd után kirándulás hazánk legnagyobb homokpusztájára; előzetesen Fehértemplom nevezetességeinek megtekintése. Vacsora és meghálás Fehértemplomban. **N e g y e d i k n a p.** Reggeli után 7 óra 7 perczkor indulás vasuton Oraviczán át Aninára. Oraviczáról Aninára vadregényes vidéken át hegyipálya visz, mely az építkezés merészsége dolgában vetekedik a Semeringgel Aninán ebéd, utána a vasgyárak megtekintése. Délután 6 órákor gyalog séta szép erdei úton Stajerlakon át Marillavölgybe. Itt vacsora és meghálás. **Ö t ö d i k n a p.** Reggeli után séták Marillavölgyben és környékén, Marillavölgy megtekintése, ebéd, utána séta erdei úton Oraviczabányára, innen d. u. 3 óra 50 perczkor vonattal Jaesenováig, innét kocsikon Fehértemplomba, itt vacsora és meghálás. — **H a t o d i k n a p.** Reggeli után Fehértemplomról át Báziasra, innét hajón Orsovára. Ez a rész a kirándulásnak kétségtelenül fénypontja. Gyönyörű út, melynek hazánkban alig van párja. Természeti szépségeinél s történeti emlékeinél fogva a Középrajnával vetekedik. Legérdekesebb része a moldovai szigeten alul kezdődik a Babakajsziklánál. Római kasztrumok, Traján lépcsője és táblája, Lászlóvár, Galambóc, Drenkova, Kazánszoros, a katarakták. Grében s a fölötté édesek vaskapunyitási munkálatok megtekintése. Ebéd a hajón. Délután kirándulás a koronakápolnához és Adakaleh szigetére vagy a Vaskapuhoz. Orsován vacsora és meghálás. **H e t e d i k n a p.** Herkulesfürdő. **N y o l e z a d i k n a p.** Reggel 3 óra 21 perczkor indulás gyorsvonattal Temesváron, Szegeden, Szabadkán. Eszéken át haza, érkezés Pécsre este 10 óra 56 p. Közben 2 óra szünet alatt Szeged megtekintése, ebéd Szabadkán. A társaság a vonatokon külön fűtött kocsikban utazik. Elszállásolásról és a kikötött ellátásról a rendezőség gondoskodik. A kiránduláson a Mecsek-egyesület tagjai s ezek családtagjai vehetnek részt. Jelentkezni lehet Valentin könyvkereskedésében. Jelentkezéskor az egész összeg lefizetendő.

— **(Szinházi műsor.)** Ma szerdán Ujházi Ede utolsó vendégtáncja: „Párisi regény“ színmű 5 fől. Feuillet Octávtól. A vendégművészen kivül, ki Chevalier báró szerepét játsza, Pethes, R. Balog Etel, Kalmár P., Szendrői Ella, Sárdi, Kőmivesné játszik a nagy szerepeket. Csütörtökön Pethes Imre jutalomjátékául: „Egy katonai történet“ dráma 5 fől. D'Ennery és Cormontól. A főszerepekben Pethes, R. Balog Etel, Szendrői Ella, Kalmár Piroška, Dezséri, Kőmivesné, Bodroginé, Sárdi, László, Rónai stb. működnek közre. Pénteken Somló né-Vadnay Vilma első vendégfölléptéül: „Fanchon asszony leánya“ operett 3 fől. Varneytől. A saison hátralevő részét Somló né vendégfölléptei töltik ki. Az utolsó előadás 31-ikén lesz. A társaság másnap megy át Kaposvárra, hol szeptember végéig fog működni s aztán téli állomására Szegedre megy.

— **(Elmaradt Annabál.)** A vasárnapra tervezett harkányi Annabál a rossz idő miatt elmaradt, s jövő vasárnap fogják megtartani.

— **(A szomszédforgalom kiterjesztése Szigetvárra.)** Eddig Szigetvárról a pellérdi megállóhelyig terjedt a szomszédos forgalom második szakasza, minek folytán a pellérd-pécsi rövid út miatt a 3-ik szakasz árait kellett fizetniök az utasoknak. Föl is használta ezt egy élelmes vállalkozó, aki Pellérdtől omnibuszokon szállította be s viszont oda a zóna mellett is takarékoskodó III. osztályi utasokat. Az államvasutak igazgatósága most változtatott az eddigi renden s a pécs-szigetvári útra augusztus elsejétől kiterjesztette a szomszédos forgalom második szakaszát. Ennek folytán a második

osztályon 22 kr., a harmadikon pedig 15 kr. a zónajegy Pécsről Szigetvárig.

— **(Békefi Remig dr. mint történeti kutató.)** A köztisztviselőben álló fiatal történész, ki a napokban vett búcsút pécsi ismerőseitől, nemrég Tolnamegyében, Czikón ásatott az ó templom környékén, hogy annak egykori nagyságát és valódiságát megállapítsa. Békefi tudvalevőleg a ciszterci rend magyar apátságainak történetét írja meg s ez ásatással azt akarja eldönteni, vajjon a „De Cicador“ apátság Báltaszéken állott-e vagy az ásatás helyén, Czikón, mely — úgy látszik — még nevében is megőrizte részben az apátság emléket. Az ájtatoskodó nép még mai napság is tömegesen keresi föl a romlásnak induló templommaradványt. Áll még a szentély s a hajó egy kis része. Hogy a csúfolt középkori vallásos hitélet mily remek és magasatos hajlékot épített a mindenek urának, mutatják a megmaradt falak s a fölászott alapok. Tiszta román stílus. Ennél nagyobb szerű csak a báltaszéki szent Mihályról czimzett, valószínűleg beadedkrendi. apátsági templom volt. Utóbbinak 3 tornya s ugyanannyi hajója közül a középsők a múlt században a szükséghez képest renováltattak, illetve a torony kivételével a hajó eltorzított. A czikói ó-templom uralja a Hidas patak völgyét. A villám által sokszor sújtott sonka tűzfal mint két, imára összetett kéz hívogat magához. Érdemes is megtekinteni.

— **(Az új hadügyminiszter.)** Bauer báró hadügyminiszter még a ravatalon feküdt, mikor máris megindultak a kombinációk utódja tekintetében. Azok közül, a kiket legsűrűbben emlegetnek, mint az elhunyt hadügyminiszter örökére hivatottakat, megemlítjük itt herceg Lobkovitz budapesti hadtestparancsnokot, báró Fejérváry Gézát, Welsersheimb osztrák honvédelmi minisztert, továbbá báró König gyalogsági főfőügyelőt, Beck tábor-szernagyot, Vogel altábornagyot és Rheinländer hadtestparancsnokot. Bécsi politikai körökben Merkl tábor-szernagyot tartják a legkomolyabb jelöltnek, noha báró Fejérváry kombinációjával is a leghatározottabban foglalkoznak. E körökben azt hiszik, hogy ha báró Fejérváry hadügyminiszterre lenne, utódja a magyar honvédelmi minisztériumban Forinyák Gyula altábornagy vagy Gromon Dezső államtitkár lesz.

— **(Jégeső.)** A siklósi járásban Nagy-Falu és Nagy-Harsány községekben a jégeső a termék legnagyobb részét megsemmisítette. A kár annál nagyobb, mert az illető helyeken az aratást csak most kezdték meg s a terméseknek csak kis része volt biztosítva.

— **(Bepálkázott fürdővendég.)** A harkányi fürdő mellett a vizet levezető árokban egy krajnai öreg vándorló fürdött. De alig lépett ki a partra, összeesett és meghalt. Az orvosi vizsgálatkor konstatálták, hogy a különös „fürdővendég“ úr bepálkázott állapotban élt az árokban is forró vizű kénfürdővel, s ez vértelulást idézett elő, ami meg szélhűdést okozott.

— **(Miről ismerni meg a valódi új nikkelpénz valódiságát.)** Az új veretű 10 és 20 filléres nikkelpénzre nézve az az aggodalom merült föl, hogy azt majd könnyen hamisítani fogják. De nagyon egyszerű és biztos módja van annak, hogy a nikkelpénz valódiságát meg lehessen állapítani. A tiszta nikkelt a mágnes oly erősen vonza, mintha vas volna. A nikkelpénzünk pedig éppen ezen paramagnetikus tulajdonsága által tűnik ki és így valódisága könnyen konstatálható.

— **(Tűzek a vidéken.)** N. Hajmáson Müller József istállója, pajtája elégett, benne takarmány, gazdasági szerek, 6 birka. A kár 450 frt; biztosítva semmi sem volt. — Ugyanakkor V. Dombón is volt tűz, mely Szomor István háza tetejét hamvasztotta el. A kár 200 frt; a ház biztosítva volt. Mindkét tüzeset gyújtogatásból eredt.

— **(Nem kolera-eset.)** Minap irtuk, hogy Zalátán egy ember koleragyanus tünetek között megbetegedett. Veres Zoltán dr. sell. ei orvos arról értesít bennünket, hogy az eset csak közönséges gyomor és bélhurut, ami gyanút sem adhatott a kolera-ra, s az illető 24 óra mulva már dologba állt. Az orvos — igaz — eleintén intézkedett az esetre, ha a betegség csakugyan komolylyá válnék, de midőn másodsor is megnézte a beteget, ez ment volt minden gyanús tünettől. Veres dr. tb. járásorvos e hó 22-én és

23-án összes községeit bejárta megvizsgálandó, hogy mikép teljesítették az egészségügyi rendelkezéseket s ez útja alatt a községi dezinfektöröket, kiket az ő ajánlata folytán rendeltek ki, kellő oktatásban részesítette.

— **(A takarmányhiány)** arra birta a földművelésügyi minisztert, hogy az erdőfőügyelőségek útján az idén megengedje az erdőben is a takarmánygyűjtést. A főügyelőségekhez intézett rendeletben kitétt föltételek a következők: 1. Mindazon erdei tisztások, melyek ezideig beerdősítve nem lettek, vagy a melyek a folyó év tartama alatt beerdősítendők, az évre előirt erdősítések sorából kikebelezendők, s a birtokosok fölhatalmazandók, hogy e tisztásokat az évben kaszálhassák és az erdősítési munkálatok teljesítését a jövő 1894. évre halaszthassák el. 2. A beerdősített vágások idejű fötermésének takarmányi czélokra való fölhatalmazása a birtokosoknak olyan kikötésekkel engedélyezhető, hogy a fűszedés csak sarlóval s akként gyakorolható, hogy a csemeték meg ne sértsenek. 3. Ott, a hol a lombtakarmány gyűjtése ezideig is szokásban volt, s hol a birtokosok elegendő biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a takarmánygyűjtésre adott engedélyvel visszaélni nem fognak, — a birtokosok fölhatalmazandók arra, hogy az előzetesen meghatározandó helyeken és mennyiségben lombtakarmányt termeljenek. 4. Az ez évben előtilalom alá kerülő vágásokban a legeltetés ez év tartama alatt megengedhető s illetve a birtokosok az ez évben előtilalom alá kerülő területeknek korlátolt legeltetésére fölhatalmazhatók a végett, hogy a legeltetésnek megfelelő takarmányt más czélokra fordíthassák. — 5. Hasonlóképpen megengedhető, hogy az utótilalom alatt álló ama területek, melyek a marha szája alól már kinőttek s illetve, melyeken a marha már nem okozhat olyan árokot, hogy ezek miatt az erdő záródásának elmaradásától tartani lehetne, — a legeltetési tilalom alól földassanak s azokon az előzetesen meghatározandó korlátokon belül legeltetési használatok gyakoroltassanak.

— **(Mohács utcáinak és tereinek új elnevezése.)** Kilenczvennyolcz utcája és tere van Mohács városának, melynek képviselőtestülete most a még névtelen vagy elavult nevű utcákat új nevekkel keresztelte meg. Az eddigi főutcának a sóháztól a vásártérig terjedő része lett a király-utca, zászagos nagyjaink s költőink közül a következőkről nevezték el utcákat és tereket: Széchenyi, Deák, Szepessy (terek), utcák pedig: Kisfaludy, Vörösmarty, Perényi, Jenő herceg, Báthory, Tomory, II-ik Lajos, Kossuth Lajos, Eötvös, Kazinczy, Arany János, Rákóczy, Berzsenyi, Andrássy, Garay, Kőlcsey, Petőfi és Mátyás király. A régi elnevezést a nagy neveket viselők közül a következő utcák tartották meg: a Hunyadi, Batthyányi, Árpád-, Zrinyi- és Attila-utcák. Elneveztek egy utcát Kardos Kálmán főispánról is, a volt főutcának a Német Lipót házától az országútig terjedő részét.

— **(A takarmánytermés.)** A „Köztelek“ mezőgazdasági lap kérdőlapokat küldött szét az ország vidékeire a takarmánytermést illetőleg. A beérkezett válaszok szerint Baranya elég jó helyzetben van takarmány dolgában, s a szerencsésebb megyék ritka terei közé tartozik. A mult évi takarmányterméshez viszonyítva csupán 25 százalék apadás mutatkozik. Jó lesz a sarju-termés is, sikerült a zabos búkköny és a csalamádé is. Tengeritermesre nálunk is általánosságban jó a kilátás. Fejlődésben azonban sok helyen elmaradt s minősége is leginkább az ősztől függ. Az őszi és tavaszi szalmatermes — mint általában az egész országban — nálunk is csak a közepesnek mondható. Baranyában 60—70 százalékot tesz ki a szalmatermes. A tavasziakban sok kárt tett a rozsdá és rontott a minőségben az aratás alatti esőzés. Takarmányszükség nálunk kisebb lesz, mint az ország egyéb részeiben, habár a takarmánnyal spekulálók innét is sok helyen összevásárolták a készletet, s a parasztság néhol már árulja a marháját; de még sem annyira, mint más megyékben. A legelők a bekövetkezett esőzések folytán többnyire jók.

— **(Vasuti tisztképző tanfolyam)** igazgatósága hirdetményt küldött hozzánk, melyből kiemeljük a következő közérdekű részeket: A Budapesten fönnálló vasuti tisztképző tanfolyamon, melynek czélja és föladata azon egyé-

nek elméleti kiképzése, kik a vasuti vállalatoknál a forgalmi, kereskedelmi és távirati szolgálatban mint hivatalnokok alkalmazást kívánnak nyerni, a kereskedelmi miniszter intézkedése alapján a f. é. szeptember hó 1-én a hetedik tanév veszi kezdetét. E tanfolyamon a következő kötelező tantárgyakat adják elő: vasuti építmények és berendezések, vasuti táviró szolgálat, vasuti forgalmi szolgálat, vasuti kereskedelmi szolgálat, vasuti földrajz, vasutak fejlődésének története, vasuti jog és törvényisme, vasuti számtan és könyvvitel, anyag és áruisme, német nyelv, francia nyelv. Az előadások hetenként összesen 30 órára terjednek s d. u. 3-tól esti 8 óráig tartanak. Tanfolyam-hallgatókúl oly egyéneket vesznek föl, kik eredeti vagy közjegyzőileg hitelesített másolati okmányokkal igazolják, hogy: megfelelő elméleti előképzéssel bírnak, 18-ik életévüket már betöltötték, vagy a tanfolyam bevégeztéig, illetve a képesítő vizsga letételéig betölteni fogják, magyar állampolgárok, a hivatalos magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják, feddhetlen előéletűek, mi a tanulmányoknak netán már korább történt befejezte óta eltelt időre nézve hatóságilag megerősített foglalkozási és erkölcsi bizonyítványokkal igazolandó, a vasuti szolgálatra testileg is alkalmasok, minek bizonyítására a vasuti vállalatok orvosai és a közhatalosági orvosok hivatvák. Ami az elméleti előképzettséget illeti, szükséges, hogy az illetők valamely főgymnáziumot, vagy főreál-tanodát vagy azokkal egyenlő rangban álló kereskedelmi vagy katonai tanintézetet sikerrel végeztek legyen és az előirt érettségi vagy zár-vizsgálatot megfelelő eredménnyel letegyék; de fölveszik azokat is, kik a cs. és kir. hadserreg vagy a m. kir. honvédség tényleges állományában szolgáltak s a tényleges vagy a tartalékos tisztí vizsgát sikerrel letették. Az összes hazai főgymnáziumokon s főreál-tanodákon kívül ide értendők: a kereskedelmi akadémiák, községi, az állami és államilag segélyezett községi középkereskedelmi iskolák és a Porgesz-féle pécsi középkereskedelmi iskola, a keszthelyi, kassai, debreczeni és kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetek, a bpesti I. ker. állami polgári iskolai tanítóképző (az ugyanott ezen intézettel kapcsolatos elemi iskolai tanítóképzőt ide nem értve) a bpesti iparművészeti iskola, a brassói állami közép faipariskola és a kassai állami gépészeti közép ipariskola; a főnálló katonai tanintézetek közül pedig az 1889. évi XXXIV. t. cz. alapján a m. kir. honvédségi Ludovika akadémiában fölállított tényleges állománybeli tisztképző tanfolyam, a cs. és kir. gyalogsági lovassági és tüzérségi, hadmérnöki és utászhadapród iskolák s a korább fennállott régi rendszerű általános tisztképző tanfolyam, nemkülönben a cs. és kir. katonai akadémiák (bécsújhelyi katonai akadémia a régi szervezett szerint, tüzéradadémia és hadmérnöki akadémia) katonai collegium, katonai technikai iskolák, hadapród intézetek, tüzéradmérnöki, utász iskola század, hadapród-század és utászkar iskola. Fölveszik végre azon gyógyszerészeket is, kik a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszternek 1887. évi 35222. sz. (1888. január 1-én életbe lépett) rendelete értelmében 6 gymnasiumi osztály elvégzése és a 3 évi gyakornokoskodás után a kinevezett állami vizsgáló bizottságok előtt tették le a gyakornoki vizsgát, míg ellenben azon gyógyszerészek, kik a régi rendszer szerint 4 gymnasiumi osztályt végeztek, csak azon esetben vehetők föl, ha az egyetemi gyógyszerészeti tanfolyamot is sikerrel végezték. Akik huzamosabb időn át tanulmányokkal már egyáltalán nem foglalkoznak, föl-vételre nem számíthatnak. Ha a nyilv. rendes hallgatóknak miniszterileg megállapítandó legnagyobb létszáma betölthető nem volna, kevesebb tanulmányokkal bíró egyének is nyerhetnek fölvételt, de ezekre nézve az elhatározás esetről-esetre kereskedelemügyi miniszternek maradván fentartva, ilyenek legkésőbb augusztus hó 15-ig föl-szerelt folyamodványukkal közvetlenül a miniszterhez forduljanak, hacsak valamely hazai vasutnál egy vagy más minőségben alkalmazásban nem volnának, mely esetben az illető vasuti vállalat igazgatósága fogja a miniszter határozatát kieszközölni. Ily egyének a miniszteri fölvételi engedély kinyerése esetén tartoznak a tanfolyamon külön fölvételi vizsgálatnak magukat alávetni, mely velük aug. hava utolsó napjaiban megejtetik. A részes vasuti vállalatok által ajánlott egyéneknek egyenlő minősítés mellett a

magánjelentkezéssel szemben elsőbbség adatik. A tanév f. é. szeptember hó 1-én kezdődik és egyhuzamban 10 hónapon át tart. A tanév befejeztével távozási bizonyítványban részesített hallgatók a hazai vasutakhoz osztatnak be és három hónapig tartó gyakorl. próbaszolgálat után a minden év október hó 10-től december 23-ig terjedő időszakban megejtendő képesítő vizsgára bocsátatnak és a vizsgálat sikeres letétele esetében a vasuti szolgálatra képesítő bizonyítványt nyernek. A képesítő bizonyítványokat a magyar korona területén létező összes vasuti vállalatok jogérvényeseknek tekintik és pedig oly hatálylyal, hogy a forgalmi, kereskedelmi és táviró szolgálatnál hivatalnokokká csakis azok nevezhetők ki, kik a tanfolyamon a képesítő vizsgát sikerrel letették. Az eddigi hat évi tanfolyamon képesített összes hallgatók túlnyomóan mint hivatalnokok, csekélyebb részben hiv. gyakornokok máris alkalmazva vannak a hazai vasutaknál. Beiktatási díj fejében mindenki 10 frtot tartozik fizetni; a tandíj pedig 60 frtban van megállapítva. Azok, kik szegénységük alapján a tandíj fizetése alól magukat fölmentetni kívánják, ez iránt beiktatásuk alkalmával, de legkésőbb a beiktatást követő 8 nap alatt a f. évben kiállított és hiteles adatokra támaszkodó szegénységi bizonyítványt nyújtandó külön kérvénnyel folyamodhatnak. Az egész tandíj elengedésére csak azok tarthatnak igényt, kik az érettségi bizonyítványban, az éretts. vizsgálat tulajdonképeni tantárgyaiból kizárólag jeles és jó osztályzatokat mutatnak föl; ellenben azok, kik az érettségi tárgyak sorában elégséges osztályzattal is bírnak, csak a tandíj felének elengedésére számíthatnak. Kik e tanfolyamba az 1893/4-ki tanévre föl-vételüket óhajtják, eziránt vagy írásbeli folyamodványt nyújtsanak be, vagy személyesen jelentkezzenek. A kellőleg föl-szerelt és bélyegzett folyamodvány átnyújtható vagy bérmentve beküldhető a tanfolyam igazgatóságához (Bpest VIII. ker. Luther-u. 3. sz.) f. évi aug. hó 10-től aug. 25-ig, a személyes jelentkezés és beiktatás pedig kezdődik aug. 28-án és tart bezárólag szeptember 3-ig; a később jelentkezők föl-vételre többé igényt nem tarthatnak, illetve szeptember 3-tól 15-ig utólagos föl-vételnek csakis a minisztertől kinyert külön engedély alapján lehet helye. Oly egyének, kik középtanodai tanulmányaik teljes befejezése után önkéntes minőségben tetteles hadkötelezettségüknek tesznek eleget és így csak szept. végével bocsátatnak el a katonai kötelekből, föl-téve, hogy a tanfolyam igazgatóságához ez iránt kellő időben folyamodnak és egyébként a rendes kötelekkel bírnak, a mennyiben a megszabott hallgatói legnagyobb létszám azt megengedi, szintén föl fognak vétetni az esetben, ha kötelezik magukat, hogy a tanfolyamra legkésőbb f. é. október 5-én bevonulnak. További fölvilágosítást a postadíj beküldése mellett alulírott igazgatóság készséggel megad.

— **(Figyelmeztetés.)** A pécsi Frigyes gyalogsági laktanya cs. és kir. parancsnoksága közhírré teszi, hogy az ügyeleti szobájában f. évi július hó 31-én délelőtt 11 órakor írásbeli bizrosítási tárgyalást tart a fenti laktanya markotányos és szatócsüzletére vonatkozólag, melyre a vállalkozni szándékozók meghivatnak. A közelebbi föl-tételek a múlt szerdai számunkban közzétett hirdetésből megtudhatók.

Művészet, irodalom.

Ujházi Pécselt 1865-ben.

Hát bizony 28 kerek esztendeje már annak, a miről most megemlékezünk.

Erre a visszaemlékezésre pedig impulzust az adott, hogy Ujházi most körünkben van és eldisputálhatatlan érvekkel — alakításaival — bizonyítja előttünk, hogy a kis Ujháziból lett a nagy Ujházi. És ugyan ki lenne hivatva a kis Ujháziról a 28 évi dolgokat hiven elmondani, mint az, a ki véle, ugyanitt Pécselt, ugyanannál az igazgatónál és ugyanazon évben együtt működött — és a ki most történetesen azon a helyen írja a királyi ítéleteket, a hol Ujházival együtt tiporták — pardon! aratták a dicsőséget. („A többi mellékes.“)

Hja! 28 év — nagy idő. Akkor még a mi szeretett királyunk is csak a kardjára ütött, úgy parancsolt — nem érintette föl-kent fejét sz. István királyunk koronája. Schmerling akart spinóttal kevert töltött káposztát főzni és föl-találni a magyarnak, hogy eméssze meg alkotmányos gyomra. A ki akkor született, ma már akár főszolgabíró lehet. A ki akkor érettségit tett, ma már talán kuriai bíró, (de nincs kizárva, hogy valamelyes járásbírósnál kiadó is lehet); a ki akkor igazi földesúr volt, ma már végzett földesúr, vagy talán kegyelemből az ős vármegye diurnistája, kapván 1 frt 50 kr. lénungot.

A ki pedig akkor már a maga ura volt, és gyermekecs családapa, ma már lehet, hogy miniszter a fia — de nincs kizárva, hogy ha a harmadik gramatikából kicsapták, talán irodaszolga.

Hja 28 év — nagy idő — „a többi mellékes.“

A mi Ujházinkkal is nagyot fordult a világ azóta. Nézzünk csak körül egy kissé.

Az Úrban 1865-ik évet irtuk. Szigeti Imre volt a pécsi színigazgató. Engem ő fogott — Vizvári-val együtt — a komédiához. Nagy annak a sora. Majd jobb kedvemben azt is elmondom egyszer.

Denikve ott hagytam az árvás aktákat a pozsonymegyei 29-ik számú szobámban, és október 15-én Pécselt voltam, hogy megkezdjem az új pályát.

Szigeti Imrével még Pozsonyban brudert ittunk — én tehát egész intimitással mentem a színházhoz 16-án reggel 8 órakor.

Bemutatások: Zádor buffo, Jánosy apa, Vizváry komikus, Allaga karmester, Fóthi Erzsébet énekesnő, Krecsányi Sarolta altisztánő, Ponor Róza énekesnő, Siposné, Palotainé, Szabóné elsőrendű színésznők.

A sovány, nyurga Ujházi, a szerény Kassay, a széphangu baritonista: Zoltán, még mind másodrendű színészek voltak, a kikről már a koronázás után mint nagy tehetségekről szólt az ének — a színészvilágban.

Az akkor plántálni kezdett — mostani díszes sétaterünkön sokszor látták a halvány vékony dongájú Ujházit Lobmayerrel, akkori itteni törvényszéki bíróval sétálni. Ez az úri ember volt az ő legjobb barátja; s mindenki úgy gondolkodott, hogy ennek a halvány, sovány színésznek értelmes gyerekek kell lennie, hogy ily érdemes és okos emberrel órákig el tud disputálni. És azok, a kik így gondolkodtak, valóban nem is csalódtak; mert Ujháziban már akkor föl lehetett ismerni, hogy tanult, olvasott és értelmes gyerek. Sokan mondogatták Szigetinek — köztük: Krasznai, Kissfaludy István, Országgh akkori színházi habituék — hogy ebből a három gyerekből (Ujházi, Vizvári, Kassai) nevezetes művészek lesznek! És nem csalódtak.

Ujháziban erősen jelentkezett már az akkori művész-bimbó korában is az isteni szikra; látszott, hogy alakításain gondolkozik, azt jellemzetesen kidomborítani törekszik — s a legkisebb epizód-szerepére is nagy gondot fordít. Voltak esetek, midőn a művészeti fölényére féltékeny Szigeti Imre ámulatba esett Ujházinak — a majdnem gyerek-Ujházinak — apa-jellem-szerepekben elért sikerei fölött.

Allaga karmesterünk beteg volt. Az akkor itt állomásozó dragonyos ezred zenekarának karmestere dirigálta a „Pajkos diákok“-at. Ebben az operettben Ujházi Geier uzorást játszotta. Midőn ahhoz a részhez ért, hogy olvasva pénzt ezt énekel: „21 és 22 sat.“ — a karmesternek kiesett a taktusbot a kezéből, nem dirigált. A zenekar tovább játszott, Ujházi is, a karmester pedig mereven bámult Ujházira.

Előadás után őszintén bevallotta: „Ich war nicht im stande zu dirigiren.“

Az is igaz, hogy „Pajkos diákok“-ból azóta sem láttam ilyen kiosztást: Fleck csizmatisztító — Zádor, Antal — a széphangu Zoltán, korcsmáros — Vizvári, Lizi — Föthi Erzsí, Frincke — Krecsányi Sarolta, Brandt — Ponor Róza, Geier — Ujházi. Ezt nem feledem soha és velem együtt — azt hiszem — minden egykorú pécsi színházba járó.

„Érdem nem maradhat jutalom nélkül.“ Ujházi azt a tehetséget, a mit a színészethez hozott, szorgalmával, igyekezetével s tanulmányával kiszélesítette. Alkotásai, melyeket e tanulmányok alapján a színpadon élénk állít, a mai fiatal nemzedéknek igazi studium tárgyát képezhetik. S ha csak egy vonást sajátított el bármely kezdő az Ujházi alakításaiból úgy, hogy abban Ujházira emlékeztessünk, bizonynyal nyert vele, a ki megtanulta, s nyert vele az is, ki Ujházit soha sem látta, csak a kopirozónak halvány vonásait, mint Ujházi kompozíciójának árnyékát. Isten hozta — és Isten vezérelje körünkben — a gyakori viszontlátásig.

B. A.

Ujházi vendégjátéka. A nemzeti színház két erős oszlopa közül a „másik“ is eljött megtámogatni az utolsó napjait élő színi évadot. Ez a „másik“: Ujházi. (Az „egyik“ babéraiért hadd verekedjék a többi ittjárt „nemzeti.“) S a tropikus hőség sem képezett akadályt a közönség előtt, hogy megnézze a lágy-szívű, kegyes Constantin abbét, az agyafűrt Gonosz Pistát, a lelkiismeretében háborgó Mathis polgármestert; s meg fogja nézni még a többit is, még nagyobb melegben is. Igaz, hogy ez a közönség már csak amolyan „szüneti publikum,“ folyton ritkuló sorokkal; de hogy a szinkör még ezzel is szépecskén megtelik, ez igazolja, hogy Ujházi művészete élénken foglalkoztatja még a nyári hőségben lehangolt kedélyeket is. — Akik a minap, a szezon közepe-táján, Constantin abbé előadásáról beszánkodva mentek haza s a gyenge abbé miatt szidták a darabot, Ujházi abbéja után még a gyenge darabot is kitűnőnek találták. Ujházi megaranyozta az egész levegőt az ő abbéja kenetteljes lelkének sugaraival s ennek hatása alatt a környezet is más keretet adott az abbé jóságos arcképének, mint a multkor. — A „Falurosza“ előadásán azonban már nem látszott meg a vendég jelenléte. A színészek udvariatlanul lanyhán tologatták az előadás szekerét, mely meg-meglódukt néha, de aztán meg is akadott gyakorta a kátyuban. Ujházi kedve is megcsappant ilyen körülmények között s a vén gonosz alakját csak halvány körvonallakkal jelezte inkább mint festette. A darabból is sokat hagyogattak ki s a színpadon is egyik esetlenség a másikat követte, amik nemcsak a vendéget hangolták le, hanem a közönséget is. — Hétfőn „A lengyel zsidó“-ban, Erek-mann és Chatrian drámájában teljesen Ujházi foglalta le a színpadot s a nézőteret. Mathis, a gazdag elszaszi korcsmáros és polgármester (Ujházi) köztiszteletben álló ember. Mindenki magasztalólag beszél róla, csak az ő saját lelkiismerete nem. Ez a közbecsülésben álló ember — meggyilkolt és kirabolt egy lengyel zsidó kereskedőt, ki a korcsmájában meghalt. A hullát s az összes bűnjeleket a mészégetőjében elégette. Soha se tudták meg, ki volt a gyilkos. Mathis meggazdagodott s készül férjhez adni leányát Christián csendőrmesterhez, akit azért lánczol így magához, hogy az esetleg mégis föltámadó gyanút épp Christián segélyével elháríthassa magáról. A lakoma éjjelén Mathis — tartva attól, hogy kissé ittas fővel elalszik és álmában fecsegni talál, egy magános szobába vonul pihenőre. Künn még hallatszik a mulatók zaja, mikor Mathis álomba merül. Ekkor a színpad hirtelen átváltozik s Mathis álma játszódik le. A törvényszéki teremben, a vádlottak padján ül Mathis és tagadja erősen a vád igaz voltát. A törvényszéki elnök elrendeli, hogy a delejező (kiról Mathis ébrenlétében beszélt is, mint aki a városba érkezett s produkálja magát elaltatott médiumaival) altassa el Mathist és vallassa ki. Mathis elmond mindent, ahogy a gyilkosság tör-

tént s a törvényszék Mathist kötél halálra ítéli. Mathis már azt is álmodja, hogy akasztják, mikor a tivornyázók kívül zajongva hívják Mathist mulatni. Mathis kiugrik ágyából s e szavakkal „vágjátok el a kötelet“ — összerogy. Az orvos szélütést konstatál s a bekövetkezett halált. A család zokogva borul Mathis holttestére s a násznép könyezve mondja: „Milyen vesztesség! Derék, becsületes ember volt!“ — A hatásában amúgy is ideget borzongató darab egyes jelenetei Ujházi naturalisztikus játékával szinte megzsibbasztották a közönség véréit. A remekül megjátszott törvényszéki jelenetnek különösen nagy és intenzív volt a hatása. A dráma személyzetének többi tagjai is jó összejátékot igyekeztek nyújtani s összevágóság dolgában nem is lehetett több kívánni valónk, mint amennyit kaptunk.

Előfizetési fölhívás.

Ezen félév kezdetével tisztelettel kérjük úgy az eddigi előfizetőinket, mint a nagyközönséget, hogy lapunkat továbbra is becses pártfogásukra méltassák.

Lapunk az e nemű lapok között a legolcsóbb, hetenkint kétszer jelenik meg s előfizetési ára

1 óra csak 50 kr. (1 korona)
3 „ 1 frt 50 „ 3 „
6 „ 3 „ 6 „

Az előfizetési pénzeket kérjük minél előbb beküldeni, hogy a lap szétküldésében zavar ne támadjon.

Hátralékosainkat is figyelmeztetjük, hogy a kik hátralékaikat rövid idő múlva nem küldik be, azoknak beszüntetjük a lap további küldését.

Teljes tisztelettel

A „Pécsi Figyelő“

(Pécsi Hirlap)

kiadóhivatala.

VEGYESEK.

Párisi látesövek, hő-, és lég-súly mérők; legjobb arany, ezüst, állany és teknősbéka-csont szemüvegek, orrcsüptetők legfinomabb kristályüvegek és hegyi jegecsekkel gyári áron kaphatók **Schönwald Imre** ékszerésznél Király-utca Hattyu épület.

Zacherlin.

Hogyha komoly a szándékom,
Férgen, bogaron túladni:
Akkor csakis Zacherlint fogsz
Háztartásodba fogadni.

Akár sváb-bogár vagy muszka,
Akár milyen csunya féreg:
Biztosan kiirtja, mert hát
Zacherlin a legjobb méreg.

Persze, van is utánzója,
Hamisitják jobbra balra;
De hát annak oda se néz
Sem poloska, sem a balha.

Legkülönb szer a Zacherlin,
Tekints akár merre széjjel —
Téli nap is hasznát vehedd,
De legkivált nyáron éjjel!

Csarnok.

Harangok meséje.

Irta: Nagy Erzsike.

Az enyhe tavaszi légen tisztán átcsendül a zárda kis harangjának mélabús zenéje:

— Bim-bam . . .

A magasra nyuló rezgő nyárfák közül halványan emelkedik ki a sugár torony, itt-ott előtűnnek a kopott szürke falak is, fölöttük a szeliden csillogó fényes keresztel . . . Mintha a sötét bús fájdalom fölött világítana a remény édes sugára, szeliden — biztatón.

Fájdalom, mennyi válfaja lehet ennek a kinzó, sötét érzelmeknek, összehalmozva e kopott, szűk falak között, mennyit tudnának mesélni a titkon legördülő cseppek, halvány arcok, mosolygó, búsan mosolygó ajkak . . .

Kereszt, édes kis kereszt! világíts nekik a fájdalom sötétében, mint a kik téged fogadtak be vigasztalásul megtört, csalódott lelkükbe, világíts nekik a remény, a megnyugvás égi, szelid fényével . . .

S a kis harang még mindig zúg, csak egyre bűg:

— Bim-bam . . .

A towarezgő mélabús hangok édes, szomoru mesét zokognak el a kék levegőnek, röpke szel löcskének és ők — tovább adják erdőnek, mezőnek, csobogó haboknak, bécezi vadvirágnak s elmondják — nekem is . . .

*

Csinos, kedves leányka volt; ennyi az egész, mit küsejéről mondhatunk. A természet nem ajándékozta meg föltűnő bájakkal, de más oldalról annál inkább pótolá.

Hogyha fölnyiltak azok a kedves kis piros ajkak, s gondtalan, édes kaczagás csendült föl rajtuk gerlicze bűgását vélték hallani, mely elűzi a gondok redőjét s édes visszhangot kelt a fájó szívből.

Hát még hogyha dalolt, azon a lágyan rezgő tiszta kedves hangon, akkor a szellőcske megbujt, a madár elnémult, hallgatni, tanulni s gyönyörködni benne.

Óh a nálánál szebbek sokszor irigykedtek rája, sokszor érezték fölényét nagyon is közel, sugárzó lénye úgy tűnt föl közöttük, mint kis ibolya mellett a színes pártáju pompás virágok illat nélkül.

A 16-ik tavasz derűje mosolygott fényes barna szemében, midőn először látta meg — őt.

Föltűnő szépségű fiatal ember volt, igaz. Nos? talán nem volt joga hozzá? Talán . . . Dehát a szív . . . kérdi is ezt a szív . . . Nem, nem soha! Hiszen a szikra, az isteni szikra egy pillanat alatt gyulad, mint mikor a villamos felhő találkozik s aztán — ki tehet róla?

S a rokon érzelmek úgy látszik visszhangra talált. Az ifju környezte, figyelmes volt iránta, szóval: udvarolt neki, amint mondani szokás. S a leányka boldog volt, irigyelték, pedig hát nem volt ez a hódítás olyan különös csoda, nem bizony. De a sors csakhamar megirigyelte boldogságukat. Nem sokáig lehettek egymás közelében, az ifjut másfelé szőlították kötelességei, tanulmányai. Elváltak s a leányka bizott, várt, nyugodtan, boldogan.

Szegény gyermek! Ártatlan és tapasztalatlan volt, nem ismerte még a — férfiszíveket.

Két évig tartó álom, édes ábránd után egy napon piczi levélkét hozott a posta, parányi, illatos lapot. Repeső örömmel bontá föl. Hogyne, hiszen tőle jött, tőle . . .

„Te engemet szeretsz, én — másért lángolok,
Kinek szíve talán — ismét másért dobog“ . . .

Csak ennyi állt benne s egyéb semmi. Minő rövid két sor s minő iszonyú munkát tudtak művelni mégis abban a szegény, kicsike szívből. Két éven át fűzött édes reményt, boldog szerelemmel szőtt ábrándképet téptek szét s szaggattak össze egy pillanat alatt.

Hogy mit érzett, minő fájdalom nyilalta át egész valóját — minek ecseteljem? Hiszen sokat, sokszor csalódunk mi is az élet utain. Elképzeltük.

Az eltiport, elgázolt kis virág nem hal mindig az utak sarába! sokszor föléled, fölfrissül újból s tovább nyílik illatos kelyhe, ha nap-sugár érinti s üdítő harmatcsepp gyógyítja a fájó sebeket.

Igy volt Ellával is.

Hervadt, busult, zokogott sokáig azután — meggyógyult. Egy komoly, tehetséges ifju segített neki feledni azt a másikat. Ez már nem volt olyan nagyon szép, de annál bámulatosabban voltak leiki előnyei. Az ifjú leány tanulni akart mindent, mindent heves szorgalommal, amihez csak némi hajlammal is birt, hogy feledjen, hogy gyógyuljon.

S a fiatal tudós kitűnő tanár volt, látszik abból is, hogy célját elérte a kis tanítvány, az érdekes beteg.

Ne itéljétek el, hogy újra lángolt, ismét szeretett, hiszen az akácfa is kétszer nyílik, miért ne tudna a szív is másodszor szeretni, hogyha először megcsalták.

Régi jókedve ismét visszatért, szeme sugárzott, ajka nevetett s dala ismét visszacsendült a kert árnyas utain. S minő dal volt ez, édes Istenem! Mint midőn a párját ismét föllelő csalogány dalol olyan hangon, amilyen csak a szerető, örömben repeső szívből fakadhat, mennyei, égi, isteni hangon.

És valóban, úgy érezte magát, mintha az, az első, a régi tért volna vissza, egy kissé megváltozva bár, másféle alakban.

Nem nyilatkoztak sohasem. Minek?

A szem, a dal többet mond az ajaknál.

Egy napon kedves vendége érkezett Ellikének, egy fiatal cousinja jött hozzá a fővárosból, néhány heti légváltozás végett.

Szép volt a fiatal leány nagyon, ügyes, könnyűvérű, kaczer. Oly tulajdonok, melyek néha veszélyessé válhatnak komoly jellemekre is, mert épen sajátos természetüknél fogva vonzanak magukhoz ellentéteket.

Na de — ki tudott volna kételkedni — őbenne?

Csendes, nyári alkony volt. Ella és Jenő a hűvös verandán hallgatták a fecske álmag csicseregését. Mindenik el volt foglalva saját — édes gondolataival. Az esthomály egyre sűrűbb lett a csillagok itt-ott már kigyultak a sötétlő égen, a szobalány lámpát tisztított az előszobában.

Egyszerre halk, mélabúsan rezgő hang szólalt meg a háttérben levő pálmalevelek közt:

— Ella . . .

— Nos? — kérdé a lány fölrezenve — nos? . . .

— Oly régen készülök már kegyednek mondani valamit ha — ha megengedné . . .

Ella kis szíve nagyot dobbant s pillanatra a czába szűkött minden vére, aztán ismét vissza a szívébe. Alig-alig birt szóhoz jutni boldogságában.

— Csak szóljon ön, Jenő, ha teljesíthetem kérését, tudja hogy örömet teszem.

— Igazán? Megigéri? Oh milyen jó, milyen angyal kegyed — és megragadva a kis forró, reszkető kezét, ajkaihoz vitte. S az az ártatlan, kedves leány majd megfuladt az örömtől s csak úgy remegett gyöngye alakja a kellemes belső izgalomtól, mint a kis virág az esti szellőben.

— Tehát biztat, tehát reményt nyújt. Istenem, mily boldog vagyok már előre is. Nos Ellike, nem találja ki, hogy mit kérek, nem?

— Nem, nem! Azért sem! — felelt a leány pajkosan nevetve — nem, nem!

— Tehát be kell vallanom, vallomást kell tennem? Nos jó, alávetem magam!

És Elli kis szíve hangosan tombolt, szinte félt tőle, szinte hallani vélte.

— Édes jó Ellike . . . eszközölje ki számomra kis cousinja kezét szüleitől . . . Kegyedre hallgatni fognak s mi már oly rég szeretjük egymást . . .

*

A kis harang még mindig egyre zúg. Egy élőhalottat temetnek a zárda négy fala közé, úgy szokták ezt mondani hogy — apáczát szentelnek.

Egy szegény, megtört szív hozza most a végső áldozatot, kétszer csalódott, harmadszor a keresztet fogadja be önkényt.

Az emberek kíváncsian mennek a templomba s egykedvűen jönnek vissza.

— Milyen szép, milyen fiatal, milyen kár érte — sugják mindenfelől.

Nem, nem . . . én nem szeretem az ilyen temetést, szivesebben megyek ki a sírhalmok közé, ott már nem fáj a szív . . . de itt vonaglik és zokog tovább.

Kicsi, bugó harang ne szólj többet! Hiszen érczajkadnak minden hangja új sebet fakaszt abban a vérző, fájó kebelben. Ne szólj többet!

S a kis harang csak tovább bűg, csak egyre zúg:

— Bim-bam . . .

Közgazdaság.

A keresk.- és iparkamara évi jelentéséből.

Fakereskedés és faárúület. (Engel Adolf és fiai pécsi czég jelentéséből.)

A faárúületnek egyáltalában kedvezőtlen eredménye volt. A phylloxera pusztításai érzékeny kihatással voltak a fakereskedésre is. Nevezetesen a kádárfánál (dongafa), a legalacsonyabb árak mellett alig mutatkozott kereslet. A régi készletek csak veszteséggel értékesíthetők.

Ugyancsak a phylloxera következtében egy iparág, melynél különösen a metszett fa készítésénél megmaradó apróbb farészek felhasználattak, majdnem megszűnt, t. i. a tölgyfa-szőlőkarók készítése, mert karót most épenséggel nem keresnek.

A metszett fát sűrűbben keresték ugyan, de mindamelllett a francia favám, mely mult év elején lépett életbe, bénítólag hatott az üzletre a mennyiben az árt lenyomta és másrészt a francia vevők oly szigorú minőségi feltételeket szabnak, hogy azoknak megfelelni csak csekélyebb mennyiségeknél lehet. További árcsökkenéstől kell tartani, mert a mult évben a határvidéki nagy tölgyfaerdők adattak el, és az ezekből készülőfélben levő gyártmányok kizárólag a francia piacra vannak utalva, mit a francziák már előre eszkomptálnak. Azonkívül most orosz és amerikai tölgyfa is versenyez a hazaival a francia piacon. A nyers parkett-deszkák ára szintén nagyon csökkent, mert ezek főfogyasztója Németország, a hol a tavalyi krízis következtében az építkezések majd teljesen szüneteltek és így ezekből csak nagyon keveset és ezt is leszállított áron lehetett eladni.

Saját parkettgyáraink az erdélyországi és gácsországi nagy verseny miatt — hol az olcsóbb nyersanyag és a sokkal olcsóbb munkaerő következtében azokat jutányosabban előállíthatják — kevesebb kelendőségnek örvendettek és ezeknél is csak leszállított árak mellett volt némely üzlet köthető.

A puhafa-üzlet már régen jelentőségét veszíté, mivel a stajerszági, karintiai és felső-magyarországi termelők szintén az utazó-ügynök-rendszerhez folyamodtak és utazóikat az egyes fogyasztókhoz küldik és így e czikkben a közvetítő kereskedelem mindinkább feleslegessé válik.

A tűzifa-üzlet élénk, de az árak nyomottak voltak, mert a szlavóniai fa, mely főképp a barcs-pákrácsi vonalról Pécsre jön, a magyar származású fa árát lenyomta.

Magyarország erdőállományának 1891. év végén lezárt törzskönyve szerint az erdők állománya a pécsi kamara területén a következő: Baranyában 151856 cat. hold területtel, Somogyban 348153 cat. hold területtel, Tolnában 54100, ebből tölgyerdő Baranyában 38341, Somogyban

136343, Tolnában 32255, bükk és más lomberdő Baranyában 112430, Somogyban 105394, Tolnában 21845, fenyőerdő Baranyában 1085, Somogyban 6416.

Az ipar viszonyai.

Ha az ipar helyzetéről akarunk szólni, külön kell megemlékeznünk a nagyiparról s külön a kisiparról. Az előbbinek viszonyai tavaly körülbelül ugyanazok voltak, mint az előző 2—3 évben. Foglalkozás hiánya miatt nem panaszkodhattak. Az üzleti foglalkozás tevékenység azonban nagyon gyenge arányban állott a munka értékével, a tőkebefektetéssel, kockázattal stb. Mindazáltal gyáriparunk szívós kitartással és céltudatos erőfeszítéssel igyekszik tért hódítani, a mit évről évre jobban hódít is. A jövőre nézve biztató jelenség az, hogy nagyobb iparosaink az üzleti fejlesztés és terjesztés minden alkalmas eszközét megragadják. A vidéki nagyiparos is már sokat költ hirdetésekre, árjegyzékekre s utazók tartására. Maguk az ipartelegekbe pedig folyton újabb és újabb gépek, eszközök és szerzők szerzeszettek be. Ez az egészséges fejlődés! A forgórozott új gyáralapításoktól nem sokat remélhetni. Egy erőltetve alapított vállalatnak balsikere nagy vidéken s hosszú időre riasztja vissza a vállalkozókat és a tőkét az ipar teréről.

Gyáriparunk nem rohamosan, de biztosan és következetesen halad s így reméljük, hogy az normalis viszonyok közt s az ipari szakképzettség terjedésével csakhamar a fejlődésnek s versenyképességnek rég óhajtott fokára felküzdi magát.

A kisipar helyzete ismét súlyosbult. Minden kedvezőtlen termésű év első sorban s aránylag a legnagyobb mérvben a kisiparra van nyomasztó kihatással, a mult évben pedig, hogy a termés kielégítő nem volt s a termények csak nagyon alacsony árakon keltek s hozzá a filloxera pusztítása következtében elapadt egy jelentékeny jövedelmi forrás, melyben a kisiparra közvetve és közvetlenül nagy mértékben partíczipált, — a kihatás még nyomasztóbb volt. Legrosszabb helyzetben vannak a vásározó kisiparosok. Az év nagyobb részében készletre dolgoztak, melyet a vásártéren reméltek értékesíthetni. A vásáron azonban oly csekély kereslet mutatkozott, hogy áruikon veszteséggel is tuladtak, csak hogy pénzt lássanak. A rendesen jobbnak ígérkező őszi vásárok pedig a kolerajárvány terjesztésének megakadályozása végett betiltattak. Itt meg kell jegyeznünk, hogy a kolerajárvány ellenében tett hatósági intézkedéseknél különösen a mennyiben a vásárok betiltására és ipari árucikknek szállítására vonatkoztak, nagy fejtelenséget, kapkodást, tájékozatlanságot, tulhajtott fontoskodást és önkénykedést tapasztaltunk. Sok helyen betiltották a vásárt, de arról a legközelebbi községek sem értesítették; betiltattak vásárok olyan megyékben, melyekben koleraeset évek óta nem fordult elő. Némely helyeken szabad volt a vásár, csak az idegen iparosok voltak abból kizárva. Horvátország és Slavonia vásáraitra magyarországi iparost be nem eresztettek (magyarországi vevőket szívesen fogadtak.) Más helyekről meg csak a csizmadiákat és timárokat zárták ki, sőt volt rá eset, hogy kész bőrt bel-földi vasuti szállításra sem fogadtak el. Megkérjük Nagyméltóságodat, hogy egy újabban bekövetkező kolera-veszély esetére intézkedni kegyeskednék, hogy a forgalom, főképpen az áruforgalom megszoritását és beszüntetését illető rendelkezések a legapróbb részletekig megállapíttassanak s az illető hatóságok azok szigorú betartására utasíttassanak.

Az 1892-ik év folyamában létesült a pécsi kamara területén 2 nagyobb szeszgyár, egy nagy keményítő gyár, egy nagy sörfőzde, egy gőztéglagyár, egy faárúgyár, 2 nagyobb és 32 kisebb gőzmalom. Egy butorgyár, egy rézarúgyár, egy gépgyár és öntöde, egy cementáru és majolika-gyár nagyobb szerű kibővítést nyert.

A kaposvári cukorgyár építését legközelebb megkezdik. A „Mezőgazdasági iparbank“ már alkalmas telekről is gondoskodott. A cukorgyár azon 60 holdnyi területen lesz fölépítve mely a kaposvári gőzmalomnak átellenében, az országúttól jobbfelül, a város végétől a kalló-malomig terjed.

A gyári iparvállalatok alapítása s alapítási mozgalmak a mult évben kielégítő eredményeket mutatnak s hisszük, hogy az e téren való haladás tartós lesz. A gyáralapításnak egyik legfőbb feltétele: az olcsó tüzelő anyag itt bőven

meg van. Kamarai kerületünk egyes helyein 25—100% olcsóbb a kőszén, mint az ország más vidékén.

A nagyobb ipartelepeken a férfimunkások napibére 60 krtól 2 frt 50 krig hullámozott, a munkaidő pedig átlag 11¹/₂ óra volt. A gőzmalmokban azonban, főleg a kisebbszerűekben a napi munkaidő rendszerint 13—16 óráig tart. A munkások illetlen túleröltetése s azon körülmény, hogy a kisebb gőzmalmokban jobbra csak napszamosok alkalmaztatnak szakképzett munkások helyett, az oka annak, hogy a legtöbb baleset a gőzmalmokban fordul elő.

Tömeges munkafelhagyás s munkászavargás a kamara területén tavaly nem fordult elő.

A kisiparosok száma volt: 1891-ben Pécsen 971, Baranyában 5948, Somogyban 4965, Tolnában 5990. 1892-ben Pécsen 950, Baranyában 6182, Somogyban 4982, Tolnában 5967.

A pécsi sertéshizlalda heti jelentése 1893. július hó 20-ik napján. Sertés állomány 4807 darab sertés. Ölésre alkalmas 514 darab sertés. Árak: öreg kővér — — — fillér, fiatal nehéz első minőségű 88—90 fillér, szedett 80—86 fillér kilogrammonkint. Páronkinti 45 kg. élet leszámítással. Süldők ára 64—68 fillér kilogrammonkint élősúlyban. Az üzlet irányzata: változatl. Takarmány árak: kukorica 11 korona 40 fillér m.-m., árpa 12 korona — fillér m.-m., kukorica dara 12 korona 70 fillér, árpa-dara 13 korona 30 fillér. Darálás-dij 1 korona 20 fillér m.-m.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

J. F. Batina. A küldeményt még nem olvastuk el. Ha talán nem használhatók, visszaszármaztatjuk a kéziratot s abban megadjuk az üzenetet is, hogy miért nem közölhető. Közlés esetén a T. p. felel az üzenet helyett.

K. M. Soha se bánt az bizony miket. Megesik az más lapokkal is. Tőlünk is vesznek át, bizony mi is viszont szedünk ki amazokból. Hogy az már itt megjelent valamelyik kollégánál, az úgy történhetett, hogy elkerülte a figyelmünket. Már az furcsább eset, mikor egy nagy pipaju napilap, a helyi „gőzhajó“ vesz át épp ilyen formán más lapból egy vezércikkelyt, melyet amaz még a mi lapunkból nyestet ki. Tessék megnézni a „gőzhajó“ keddi számának vezércikkelyét, mely a Pécsi Figyelő 57, tehát már július 19-edikén kelt számában jelent meg. Ime a „gőzhajó“ már nem is szénrel füt, hanem kölcsönkéri a tutajos evezőlapátjait. Így van ez, mikor a napilap sajnál egy cserepéldányt a hetilaptól, különben nem eshetett volna meg ez a bolond dolog.

L. O. Arról a paródiáról ne csodálja, ha meg nem emlékezhetünk. Oly izléstelenések tárháza az, oly minden szellem nélkül szükölködő böffenetek sommája, hogy szinte érthetetlen előttünk: miként adhat ki ilyet a saját neve alatt, pláne arczképével, közhivatalt viselő egyén, aki az intelligenciához számítja magát s nem veszi rossz néven azt sem, ha írónak tartják. Az egész csak sajnálandó ballépése az illetőnek, aki bizonyára maga szeretné legjobban, ha meg nem történté tehetné a dolgot.

H. E. Az semmi, hanem mit szól annak a gőzösbeli tárczaköltőncnek ehhez a szellemi kirohanásához? „... Az időnek, ennek a vén, rozoga szekérnek a „socios habuisse malorum“ sovány vigasza megmaradt a legutóbbi napok részére is.“ — No ugye, hogy megcserepezni való fej az, melyből ilyesmik kerülnek ki. Hanem hát az se megvetendő, mikor ez a kis szellemes „kritikaszer“ — mint ő egyszer magát kifejezte — azt írja Nádaíró, hogy ebben vagy abban a szerepében „szép sikert aratott.“ Szerinte persze Feleki — ha itt játszanék — „halad“ na, Jászai is bizonyára „tehetségének szép jelét adja“, no meg Ujházi és Vizvári is „szép jövőnek“ néznek eléje. Hja, fránya dolog is az a napilap-segéd-szerkesztés.

Kereskedő. Siklós. A vasárnapi munkaszünet délelőtti 10 órai zárórája a június és július hónapokban csupán a 20 ezer lakoságot meghaladó városokra nézve kötelező. Tehát S. és V. nek ama megjegyzése tájékoztatásból ered, mert úgy tudjuk, hogy Siklós népessége nem haladja meg a 20 ezer lélekszámot.

Gabona-árjegyzék.

Pécs szab. kir. városában 1893. évi július hó 22-én tartott hetivásárról.

Az árak métermázsánként számíttatnak.

Búza	őszi	7 frt	—	—	—
	tavaszi	—	—	—	—
	új	—	—	—	—
Közvetlen	őszi	—	—	—	—
	új	—	—	—	—
Rizsa	őszi	6	—	5	80
	új	—	—	—	—
—	őszi	—	—	—	—
	tavaszi	5	80	5	50
	új	—	—	—	—
Zab	őszi	—	—	—	—
	tavaszi	7	40	7	20
	új	—	—	—	—
Képeze	—	—	—	—	—
Bükköny	széna	—	—	—	—
Kukorica	őszi	—	—	—	—
	új	5	90	5	70
széna	őszi	3	20	3	—
	új	—	—	—	—
szalma	—	2	—	—	—

Kinálát: gyenge (mintegy 90 gabona kocsi volt a piacon.)

NYILT-TÉR.)*

Gyakornok

azonnal fölvetetik.

Molnár Mihály
ügynöksége
PÉCSETT.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget A szerk.

Laptulajdonos: **NAGY FERENCZ.** Felelős szerkesztő: **HAKSCH LAJOS.**

Hirdetések:

Nyugdíjasok és tisztviselőknek!

Pécsen, Miklós-utca 17-ik számú ház, mely *kerttel* van összekötve, jutányos föltételek mellett eladó, esetleg bérbeadó. Értekezhetni az ott lakó tulajdonossal.

Idény május—október.

A cs. k. szab. déli vaspálya állomáshelye.

Daruvári ásványfürdő Szlavoniában.

Intéző fürdőorvos: **Dr. Degré Vilmos Bécsből.**

Bebizonyult gyógyhatás női betegségeknel, mint: magtalanság, sápkór, fehér-folyás, tisztulási zavarok, exsudat és hólyag fájdalmaknál, továbbá köszvény, csúz és idegbajok ellen.

Ujonnan berendezett

hidegviz-gyógyintézet izzasztó-kabinokkal,

gräfenbergi mód szerinti bepólyázás. Villamos fürdők. Meleg és hideg zuhanyok. Massage svéd gyógymód szerint. Inhalatio kamara stb. stb.

Daruvári fürdő a 830 méter magas szlavonai középhegység alján fekszik, pompás parkokkal és fedett sétahelyiségekkel. Csinos társalgóteremmel és zenekarral, olvasóteremmel, melyben minden jelentékeny hírlap stb. stb. található. A lakások és fürdők a jelen kor minden igényeinek megfelelőleg vannak berendezve. Árak jutányosak.

Felvilágosítást ad a fürdőigazgatóság Daruvári fürdőben.

Utánnymot nem díjaztatik.

7772. sz.

tkv. 1893.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Baranya megye gyám-pénztára végrehajtatónak Kerner Antal és Cibibók Katalin végrehajtást szenvedők elleni 125 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvényszék területén levő Kéménd község határában fekvő a kéméndi 280. számú tjkvben felvett + 6 hsz. sz. 110 sz. ház udvar kertre 472 frt a + 1552 hsz. sz. fekvőségre 63 frt a + 1778 hszsz. fekvőségre az árverést 127 frtban elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi agusztus hó 22. napján d. e. 10 órakor Kéménden a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 47 forint 20 krajczárt, 6 forint 30 krajczárt 12 forint 70 krt. készpénzben, vagy az 1881. 60. törvény cikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. tvszék mint tkvi hatóság. 1893. évi április hó 26. napján.

Lukrits István,
kir. törvényszéki bíró.

A t. cz. gazda-közönség

figyelmébe ajánljuk a

szeszgyári- hízaló- istállóinkban termelt

légen szárított

természetes istálló-trágyát

mint a **legolcsóbb, legbiztosabb** és a **legrégibb trágya-anyagot,**

mely nálunk akár tözegekben (tégla nagyságu darabokban), akár zuzott állapotban, bármily mennyiségben kapható.

Árjegyzékkel és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgálunk.

Megrendeléseket haladék nélkül, pontosan teljesítünk.

Neuman Testvérek

Aradon,

szesz- és sajtolt-élesztő-gyár- szeszfi-nomitó- és gőzmalom.

A Baranyamegyei hitelintézet mint részvénytársaság Pécsett

közhirre teszi, hogy részvényeire a második 20%-os az az részvényenkint

o. é. husz forintos

befizetés 1893. évi szeptember hó 1—15-ig teljesítendő a társaság pénztáránál Pécssett, a mikor az ideiglenes részvények kiadatnak.

Pécsett, 1893. július 19-én.

Az igazgatóság.

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

ÁGNES

MOHAI

FORRÁS

Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalmu. — A bornak színét nem változtatja. — Természetes ízét kellemsé teszi.

a miért is a vendégös uraknak keverékül „Spritzer“ előnyös szolgálatot tesz.

Ujabbban a homokos talajban termett savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az Ágnes-forrás savanyuvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A mohai Ágnes-forrás vizét hosszú évek során át rendeltem s jó szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékony belek hurutos állapotá, hólyaghurut és torokhurut eseteiben.
Budapest, 1892. márczius hava.
Dr. Kéti Károly,
ny. i. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolera-járvány alatt mohai Ágnes-forrást kitűnő sikerrel rendeltem. A gyomor és bél működését rendkívül hathatóan támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvizek nagy része korgást és hasmenést okozna. Örömmel konstátálhattam, hogy nemcsak a bazi, hanem a külföldi ásványvizek között is legelső helyen áll.
Budapest, 1892. november 17.
Dr. Glaser Marcell.

A mohai Ágnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetetlen kincsét, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegimnek ajánlani; a körjavalat melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő.

Adja Isten, hogy a külföldi hasonczélra alkalmazott vizeket teljesen kiszorítsa hazánk ásványviz-forgalmából.
N.-Szalonta, 1892. október 20.
Dr. Demc Béta,
járás és Biharm. t. b. főorvosa.

A kolera-megbetegedés ellen präservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszer-tárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos
Ágnes
Édeskuty I.

BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

cs. és kir. és
szerb kir. udv.
ásványviz-
szállítómal.

Hirdetések

igen előnyös áron vétetnek föl
kiadóhivatalunkban.